

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Sallay és Társa Ügyvédi Iroda (**jogi képviselő címe**) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek,  
a Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda (**jogi képviselő címe**) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen kártérítés iránt indított perében,  
a Fővárosi Bíróság 2011. január 19. napján kelt, 17.G.41.331/2010/12. számú ítélete ellen, az alperes által előterjesztett fellebbezés és a felperes által benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán, a 2011. július 8. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 74.100 (Hetvennégyezer-száz) forint csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 500.000 (Ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében a Ptk. 318. és 339. §-aira és a perbeli időszakban hatályban volt, a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § (12) bekezdésére hivatkozással összesen 37.505.813 forint kártérítés, ennek 13.455.000 forint része után 2009. szeptember 10-től, 11.960.000 forint része után 2009. szeptember 14-től, 11.960.000 forintnyi része után pedig 2009. szeptember

16-tól a kifizetés napjáig számított, a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata, és 130.813 forint készpénz-felvételi díj, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Perköltség-igényét a jogi képvisellel felmerült ügyvédi munkadíjban, a jogi képviselő és felperes közötti megbízási szerződés alapján 3.000.000 forint + áfa összegben határozta meg.

Hangsúlyozta, hogy az alperes a vonatkozó Korm. rendelet értelmében a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételét követő naptól csak a felszámolótól fogadhatott el a bankszámla feletti rendelkezést. A felperes felszámolása a Céglőnyben 2009. szeptember 8-án megjelent, így a következő naptól kezdődően csak a felszámolóbiztos volt jogosult a számla feletti rendelkezésre, így készpénzfelvételre is. Ezért a 2009. szeptember 10-én, 14-én és 16-án teljesített kifizetések során az alperes jogellenesen járt el, magatartásával a fenti összegű kárt okozta a felperesnek, a kifizetések után felszámított készpénzfelvételi díjjal együtt. Hivatkozva a Cstv. 34. § (2), 28. § (1) és (2) bekezdéseire előadta: a felszámolás kezdő időpontja olyan objektív körülmény, amely független attól, hogy az adóssal jogviszonyban álló jogalanyok erről mikor szereznek tudomást. Az alperes kártérítési felelősségének alapját a Ptk. 318. § (1) és 339. § (1) bekezdésében jelölte meg, mivel olyan személytől fogadott el rendelkezést, aki erre nem volt jogosult. Utalva a Legfelsőbb Bíróság egyik eseti döntésére [BH2007. 20.], az alperes védekezésével szemben hangsúlyozta, hogy a hivatkozott Korm. rendelet egyértelmű rendelkezése szerint a felszámolást elrendelő végzés közzétételét követő naptól kizárólag a felszámolótól fogadható el rendelkezés. Ezért nincs jelentősége annak, hogy a felszámoló rendelkezési jogosultságát mikor jelentették be, és hogy erre vonatkozóan az üzletszabályzat milyen előírásokat tartalmaz; az a körülmény, hogy a készpénzt felvevő magánszemélyekkel, S.I.-nal és F.Cs.-val szemben is igénye lehet, nem érinti az alperes kártérítési felelősségét, mivel együttes károkozás esetén a felelősségük egyetemleges. Hangsúlyozta: a felperesnek nincs olyan kötelezettsége, hogy valamelyik károkozóval szemben lépjen fel elsődlegesen, így követelése az alperessel szemben idő előttinek sem tekinthető. Előadta ugyanakkor, hogy a készpénzt felvevő magánszemélyeket is felszólította (eredménytelenül) a felvett összeg visszafizetésére, valamint büntető feljelentést is tett.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Nem vitatta a felperes előadását abban a tekintetben, hogy közöttük bankszámla-szerződések jöttek létre, és, hogy S.I. valamint F.Cs. részére, az általuk adott megbízási alapján a bankszámláról 2009. szeptember 10-én, 14-én és 16-án összességében 37.375.000 forint kifizetést teljesített. Előadta, hogy ezek a személyek a korábbi bejelentések alapján rendelkezésre jogosultak voltak. Vitatta, hogy a bank a kifizetések során jogszabálysértően járt el, mivel a felperes felszámolásáról csak a felszámolást elrendelő végzés Céglőnyben való közzététele alapján értesülhetett, erre pedig 2009. október 22-én, a készpénzfelveleket követően került sor. A Céglőnyben való közzétételt megelőzően az alperesnek a felperes felszámolásáról nem volt tudomása. E körben a cégnyilvántartásról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 20., 22. és 26. §-aira hivatkozott. Utalt arra, hogy a felperesnek a Cstv. rendelkezéseitől függetlenül is kötelessége lett volna a szerződés feltételei

szerint eljárni, és a rendelkezési jogban bekövetkezett változást az alperesnek bejelenteni. Eszerint, az adataiban bekövetkezett változást a tudomásszerzéstől számított 5 munkanapon belül kellett volna írásban a bank felé bejelenteni. Erre az üzletszabályzat rendelkezésén (1.4.1.5.) túl a Ptk. 4. § (1), 205. § (3) és 277. § (4) bekezdése alapján is köteles lett volna, mulasztásának következményét ezért maga köteles viselni, azt alperesre nem háríthatja át, figyelemmel a Ptk. 302. § b) pontjára és a 340. § (1) bekezdésére. Védekezésében azzal érvelt, hogy a felperes alperessel szembeni kártérítési igénye idő előtti, mivel mindenekelőtt a tranzakciókat kezdeményező, a károkozó magatartást ténylegesen megvalósító **S.I.F.** egykori üzletvezetésre jogosult beltaggal, valamint **F.Cs.** harmadik személlyel szemben kellene igényét érvényesíteni a Cstv. 48. § (1) bekezdése alapján.

A felperes perköltség-igényét (a 3.000.000 forint + áfa összegű munkadíjat) jelentősen eltúlzottnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 37.505.813 forintot és 13.455.000 forint után 2009. szeptember 10-től, 11.960.000 forint után 2009. szeptember 14-től, 11.960.000 forint után 2009. szeptember 16-tól a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett fél évet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat + 7%-kal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 1.281.440 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívás alapján 900.000 forint illetékköltséget.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek között 2007. június 13-án bankszámlaszerződés jött létre (... számlaszám alatt, ... GIRO számlaszámra). A szerződés 4. pontja értelmében a bankszámla feletti rendelkezéshez a nyilvántartásba bejegyzett teljes vagy rövidített cégnév, valamint a felperes által a bankszámla feletti rendelkezésre bejelentett személy vagy személyek aláírása szükséges. A megállapodás 13. pontjában rögzítették, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a mindenkor hatályos magyar jogszabályok és a bank mindenkor érvényes általános üzletszabályzatának vonatkozó rendelkezései az irányadóak. A felek között meglévő folyószámla mellé 2009. május 22-én további bankszámlaszerződés jött létre (... számla), amely felett **R.Z.** ügyvezető és **S.N.V.** voltak rendelkezésre jogosultak. A 2009. június 19-én létrejött további megállapodás szerint a bankszámlák feletti rendelkezési joggal **S.I.F.** és **R.Z.** rendelkezett, majd a 2009. július 23-ai számlamódosítás értelmében rendelkezői jogosultságot biztosítottak **F.Cs.** számára.

A Pest Megyei Bíróság - 2009. szeptember 8. napjával mint kezdő időponttal, mely a felszámolás megindításának közzététele - elrendelte a felperes adós felszámolását. Felszámolóként a **H Zrt.**-t jelölte ki. A felszámolás tényét és a képviselő személyének változását a cégnyilvántartásba 2009. szeptember 8-án jegyezték be. A cégnyilvántartásban bekövetkezett változásokat a Cégléletről 43. számában, 2009. október 22-én tették közzé nyomtatott formában.

A felszámolás kezdő időpontját követően az alperes által vezetett ... számú bankszámláról 2009. szeptember 10-én **S.I.F.** 13.455.000 forintot vett fel, amelyre alperes további 47.093 forint jutalékot vont le. 2009. szeptember 14-én **F.Cs.** ugyanezen bankszámláról 11.960.000 forintot, 2009. szeptember 16-án **S.I.F.** további 11.960.000 forintot vett fel kétszer 41.860 forint jutalék levonása mellett. A

felperes felszámolója G.I. felszámolóbiztos rendelkezési jogát az alperesnek 2009. október 15-én jelentette be. Felperes jogi képviselője útján 2010 áprilisában szólította fel eredménytelenül az alperest a jogellenesen kifizetett, összesen 37.375.000 forint visszafizetésére.

Az elsőfokú bíróság a keresetet megalapozottnak találta.

Jogi álláspontja szerint, a felek között a Ptk. 529. § (1) bekezdésében szabályozott bankszámlaszerződések jöttek létre, melyekben az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a vele szerződő felperes (számlatulajdonos) rendelkezésére álló pénzeszközöket kezelje, nyilvántartsa, azok terhére szabályszerű kifizetési és átutalási megbízásokat teljesítsen, a számlatulajdonost a számla javára és terhére írt összegekről, valamint a számla egyenlegéről értesítse.

A bankszámlaszerződések létrejöttét, módosítását, a rendelkezésre jogosultakat alperes okiratokkal igazolta; felperes sem vitatta, hogy a felszámolás kezdő időpontját megelőzően S.I.F. és F.Cs. a bankszámla felett rendelkezési joggal bírt, készpénz felvételére jogosult volt.

A felperes arra hivatkozott, hogy a rendelkezésre jogosultként bejelentett személyek rendelkezési jogosultsága a felszámolás kezdő időpontjában, a jogszabály kötelező rendelkezése folytán megszűnt a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételével - amelyre 2009. szeptember 8-án került sor -, így az ezt követő naptól - bejelentés hiányában is - az alperes csak a felszámolótól fogadhatott volna el kifizetésre vonatkozó megbízást. Az alperes vitatta, hogy a felszámolás kezdő időpontja 2009. szeptember 8-a. Érvelése szerint a cég adataiban bekövetkezett változások Céggközlönyben való közzétételére csak 2009. október 22-én, azaz jóval a készpénzfelvételeket követően került sor. Erre vonatkozóan a Céggközlöny 43. számának a felperesi társaság adataiban bekövetkező változások közzétételét tartalmazó 2009. október 22-én megjelent oldalait csatolta be.

Az elsőfokú bíróság az alperes érvelését nem találta megalapozottnak. Álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, kizárólag a cégnyilvántartásról szóló törvény rendelkezéseit vette figyelembe. A 2009 szeptemberében hatályos, a csőd- és felszámolási eljárás rendjéről szóló 1991. XLIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napja (28. §). A Cstv. 28. § (1) bekezdés értelmében, ha az adós felszámolását elrendelő végzés jogerőre emelkedett, a bíróság a jogerőre emelkedést követően haladéktalanul, külön jogszabályban meghatározott módon elrendeli e végzésnek a közzétételét. A Céggközlönyben történő közzétételre a Céggközlöny honlapján napi feltöltéssel kerül sor. A (2) bekezdése szerint a közzétételnek tartalmaznia kell a felszámolás kezdő időpontját, a hitelezőknek szóló felhívást, a felszámoló nevét, székhelyét, felszámolóbiztos nevét, levelezési címét, és egyéb jogszabályban felsorolt adatokat. A Cstv. 29. § g) pontja értelmében a felszámolás elrendeléséről a bíróság értesíti az adós számláit vezető valamennyi pénzforgalmi szolgáltatót.

A felperes okirattal igazolta, hogy a Pest Megyei Bíróság a felszámolás megindításának közzétételéről szóló végzését, mely tartalmazta a felperes adós társaság felszámolásának elrendelését, a kijelölt felszámoló és felszámolóbiztos nevét és címét, a hitelezők felhívását és a közzététel időpontját - ami a végzés szerint is 2009. szeptember 8. - a Céggközlöny honlapján aznap közzétette.

A Cstv. 27. § (1) és 28. § (1) bekezdésből következik, hogy a felszámolás kezdő időpontja a közzététel napjával azonos, amelyre a jelen esetben 2009. szeptember 8-án került sor. Az alperes által A/5 alatt csatolt okirati bizonyíték azt igazolja, hogy a felperes (adós) cégadataiban, így képviselőjében milyen változások történtek, ezen a jogviszony kezdeteként és a bejegyzés időpontjaként is a felszámolás kezdő időpontjával azonosan 2009. szeptember 8-a van feltüntetve. A felszámolás jogerős elrendelésének közzététele azonban a felperes által csatolt irat szerint a Cstv. 28. §-ának megfelelően 2009. szeptember 8-án megtörtént. Az alperes által sem vitatottan a készpénzkifizetésekre 2009. szeptember 10-én, 14-én és 16-án került sor, tehát a felszámolás kezdő időpontját követően.

A felperes keresetét a Ptk. 318. §-ára, a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősségre alapította [Ptk. 339. §]. Nem vitásan a felek bankszámlaszerződésének elválaszthatatlan részét képező általános üzletszabályzat perbeli időszakban hatályos rendelkezései szerint a felperes kötelezettségét képezte, hogy az 1.4.1.4.b. pontban felsorolt azonosító adatokban bekövetkező változásokról az alperest 5 munkanapon belül írásban értesítse, azonban nem utalnak arra, hogy a felszámolás jogerős elrendelésének tényét is be kellett volna jelentenie. Ugyanakkor, a felperesnek tájékoztatási kötelezettsége volt az 1.4.3. pont alapján, azaz a valóságnak megfelelően volt köteles a bankot a fennálló kapcsolat szempontjából jelentős körülményekről, tényekről, adatokról, illetve azok változásáról késedelem nélkül tájékoztatni. Erre a per adatai szerint nem vitásan 2009. október 5-én került sor.

A felperes tájékoztatási és bejelentési kötelezettségének elmulasztása azonban nem érinti az alperes kártérítési felelősségét a perbeli kifizetések tekintetében. A bankszámlaszerződések rendelkezése szerint ugyanis, a felek jogviszonyára irányadók a mindenkor hatályos magyar jogszabályok, így a perbeli időszakban hatályban lévő pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet rendelkezései, amely a fizetési megbízások teljesítésére vonatkozó szabályokat, a felszámolási eljárás alatt álló számlatulajdonosok esetén a 7. § (12) és (13) bekezdéseiben úgy szabályozza, hogy a (13) bekezdés szerint a számlavezető hitelintézet a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételét követő naptól a számlatulajdonos nevét „felszámolás alatt”, illetve a számla elnevezését „f. a.” toldattal látja el. A számla felett az igazolt felszámoló által bejelentett rendelkezésre jogosult, a számlatulajdonos „f. a.” toldattal ellátott neve megjelölésével rendelkezhet. A (12) bekezdés értelmében pedig: a felszámolás alatt álló számlatulajdonos bankszámlája, ügyfélszámlája feletti rendelkezés a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételét követő naptól csak a felszámolótól fogadható el. E rendelkezések a Cstv. rendelkezéseivel összhangban az ügyfél tájékoztatásától és bejelentésétől függetlenül a bank számára kötelező jelleggel állapítják meg a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételét követő kötelezettségeket. A számlavezető hitelintézetnek automatikusan, a közzétételt követő naptól, minden további bejelentéstől függetlenül kell a számlatulajdonos nevét „f.a.” toldattal ellátni, ami arra utal, hogy a banktól a jogalkotó elvárja, sőt kötelezettségként írja elő a Cégbközlönyben közzé tett adatok változásainak figyelemmel kísérését.

Ebből az is következik, hogy a felszámolás kezdő időpontját megelőzően bejelentett

személyek rendelkezési jogosultsága a jogszabály erejénél fogva automatikusan megszűnik. Ezt az időpontot követően a bank csakis a felszámolótól, vagy a felszámoló által bejelentett rendelkezésre jogosulttól fogadhat el rendelkezést. Ez olyan jogszabályi kötelezettség a bank számára, amely alól nem mentesíti a számlatulajdonos bejelentési késedelme vagy más szerződésszegése. E jogszabályi kötelezettség a közzététellel áll be, ezért kizárólag a közzététel időpontjának van jelentősége, ami egyben a felszámolás kezdő időpontja. A felperes okirattal igazolta, hogy a közzétételre a Cégléte honlapján, 2009. szeptember 8-án sor került, így az alperes 2009. szeptember 10-én, 14-én és 16-án olyan személyektől fogadott el fizetési megbízást, akiknek az adott időpontban a jogszabály erejénél fogva már nem volt rendelkezési joguk, ezzel pedig szerződésszegést követett el. A Korm. rendelet bankra irányadó kötelező rendelkezései összhangban vannak a Cstv. 34. § (2) bekezdésével, amely szerint a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet, továbbá a 4. § (1) bekezdésével, amelynek értelmében a felszámolás kezdő időpontjától az adós gazdálkodó szervezet vagyona felszámolási vagyonná válik. A felszámolás kezdő időpontja olyan objektív időpont, amely független attól, hogy az érdekeltek arról mikor értesültek, a felszámolás kezdő időpontja után a felszámolási eljárásan kívül a jogszabály követelések, jóhiszemű kiegyenlítésére sincs lehetőség. Az így esetleg kifizetett követelést a hitelező a felszámoló felhívására köteles visszafizetni (EBH2003. 961.). A fenti rendelkezéseket hivatott biztosítani a hitelintézetek tekintetében a Korm. rendelet 7. §-ának (12) és (13) bekezdése. Ezt megerősíti a 227/2006. Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése is, amely rögzíti, hogy a számlatulajdonos a bankszámlája felett a 7. § és 8. §-ában foglaltak kivételével szabadon rendelkezik. A 7. § felszámolás esetén a fentiekben ismertetett eltérő rendelkezéseket tartalmazza, amelynek megszegésével a bank szerződésszegést követ el, és a Ptk. 318. és 339. §-ai alapján kártérítési felelőssége fennáll.

Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak az alperes ellenkérelmét, melyben a Ptk. 340. § (1) bekezdésére, a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztására, valamint az alperessel szembeni igényérvényesítés idő előttiiségére hivatkozott. A felperes igazolta, hogy a készpénzt felvevő magánszemélyekkel szemben, akik közül **S.I.F.** a társaság üzletvezetésre jogosult tagja volt, a perindítást megelőzően büntetőeljárást kezdeményezett, továbbá a felvett összeg visszafizetésére szólította fel. Amennyiben megállapítható lenne az ő károkozó magatartásuk, akkor is a Ptk. 344. § (1) bekezdése szerinti többes károkozás esete állna fenn, amelynek esetén a felelősség a károsulttal szemben egyetemleges. A felperes tehát jogosult igényét az alperessel szemben érvényesíteni. A kár a szerződésszegés folytán a kifizetés időpontjában bekövetkezett; a felperesnek nincs olyan jogszabályi kötelezettsége, amely előírná, hogy igényét az alperessel szemben csak a „mögöttes felelős” magánszemélyeket követően érvényesíthetné, követelése ezért nem tekinthető idő előttinek. A felperes azt is igazolta, hogy e magánszemélyektől, akikhez a kifizetés folytán az adott összeg került, megkísérelte a pénz visszafizetését elérni, felszólítása azonban nem járt eredménnyel, a felperes kára nem térül meg.

A kártérítés a Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a károsodás bekövetkeztekor, a

kifizetések időpontjában esedékes, ezért az alperes köteles ettől az időpontoktól a kifizetés napjáig a gazdálkodó szervezetekre irányadó Ptk. 301/A. § (2) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatot is felperesnek megfizetni. Az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt, a csatolt megbízási szerződésben meghatározott 3.000.000 forint ügyvédi munkadíjat az ügy bonyolultságához, a tárgyalások számához, a képviselő által kifejtett tevékenységhez képest jelentősen eltúlzottnak találta, ezért azt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján a kifejtett tevékenységgel arányosan állapította meg bruttó 1.281.440 forint összegben.

Az elsőfokú bíróság ítéletét az alperes támadta meg fellebbezéssel, melyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján megállapított - első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését, másodlagosan annak hatályon kívül helyezésével [Pp. 252. § (3) bekezdés] az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte, a másodfokú perköltség megállapítása mellett [32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés]. Az alperes fellebbezése indokolásában, pontokba szedve az általa relevánsnak tartott tényeket és jogi érveket kiemelte: a felperes a felek szerződése alapján 5 napon belül köteles lett volna az adataiban bekövetkező változást az alperesnek bejelenteni, a felszámolóbiztos azonban csak 2009. október 15-én jelentette be a bankszámlák feletti rendelkezési jogát az alperesnek; a Fővárosi Bíróság mint Cégbíróság 2009. október 22-én tette közzé a Cégbírási Határozatban a felperes „felszámolását elrendelő végzéséről szóló közleményt” (A/5). Idézve a Ptk. 318. § (1), 339. § (1) bekezdését, 302. § b) pontját arra a következtetésre jutott, hogy a felperes késedelembe esett adatszolgáltatási kötelezettségével, amely éppen a képviseleti jogosultságok változásából fakadó viták megelőzése miatt képezi részét a bankszámlaszerződésnek. Úgy vélte, mivel a felperes 2009. október 15-ig nem vitatottan késedelembe volt, a Ptk. 303. § (3) bekezdése értelmében a jogosulti késedelem kizárja alperes egyidejű késedelmét: következésképpen, a szerződésszegésből fakadó felelőssége sem állapítható meg.

A Ptk. 339. § (1) bekezdésének a mentesülésre, továbbá a 340. § (1) bekezdésének a károsulti közrehatásra vonatkozó rendelkezéseivel összefüggésben azt állította, az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta e szabályokat, ugyanis nem vette figyelembe, hogy a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet alapján nem állapítható meg az alperes abszolút, vétkesség nélküli felelőssége. Ezt támasztja alá a Cstv. 29. § g) pontja, amelynek értelmében a felszámolás elrendeléséről a bíróság értesíti az adós számláit vezető valamennyi pénzforgalmi szolgáltatót, illetve a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése is. Ez utóbbi rendelkezés szerint a pénzforgalmi bankszámla nyitására kötelezett a vele szemben folyó csődeljárás vagy felszámolási eljárás alatt csak egyetlen pénzforgalmi bankszámlával rendelkezhet és fizetési forgalmát azon köteles lebonyolítani. Ennek érdekében a csődeljárásban a fizetési haladékokat tartalmazó végzés, illetőleg a felszámolási eljárásban a felszámolást elrendelő végzés Cégbírási Határozatban történt közzétételét követően haladéktalanul köteles az általa választott pénzforgalmi bankszámláján kívüli bankszámláira vonatkozó bankszámlaszerződést azonnali hatállyal

felmondani és a bankszámlaszerződés felmondásának napján az egyéb bankszámlán lévő egyenleg összegének átutalását kezdeményezni. Megjegyezte: a felszámolóbiztos e kötelezettségének sem tett eleget.

Mindezek alapján megállapította: terheli a hitelintézeteket az a kötelezettség, hogy a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételét követő naptól a felszámolás alatt álló cég számlája tekintetében csak a felszámolótól fogadjanak el rendelkezést, de az ezért való felelősségük - egyéb kizáró vagy speciális szabály hiányában - a Ptk. 339. § alapján vétkességen alapul, következésképpen mind a felróhatóságuk, mind a károsult közrehatása vizsgálandó körülmény.

Álláspontja szerint, téves az elsőfokú bíróságnak a felszámolás kezdő időpontjára, mint objektív időpontra utalása; ez előtt az időpont előtti kifizetések esetén fel sem merülhet a pénzüintézet felelőssége, az ezt követőek esetén viszont a Ptk. kártérítési szabályai alapján a vétkesség és a közrehatás vizsgálatával állapítható meg a pénzüintézet felelőssége. Úgy vélte, az elsőfokú bíróság ítéletének az egyetemleges felelősségre vonatkozó megállapításai is megalapozatlanok. Csak abban az esetben állna fenn közös károkozás, ha az alperes és a felperes nevében eljáró magánszemélyek „szándékegységben”, összejátszva, felperes megkárosítása céljából együttműködve teljesítettek volna kifizetést a felperes számlájáról. Erről szó sincs, és ilyen körülményt a felperes sem bizonyított.

Az alperes kártérítési felelőssége a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § (12) bekezdésében foglalt kötelezettség vélelmezett megsértésére alapított, **S.I.F.** üzletvezetésre jogosult beltaggal szemben pedig a Gt.-nek az ügyvezető felelőssége esetén érvényesíthető kártérítési szabályok vonatkozhatnak. Ezért mind a „vélelmezett” jogsértés jogszabályi alapja, mind a „vélelmezett” jogsértés elkövetési magatartása önálló, egymástól független kérdés, következésképpen nem állapítható meg az alperes és az üzletvezetésre jogosult beltag együttes károkozása. A Cstv. 48. § (1) bekezdése alapján a felszámoló kötelezettsége lett volna, hogy a társaság „ügyvezetővel” szembeni igényeit behajtsa, ennek hiányában viszont a felperessel szembeni igénye időelőtti.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, kérve, hogy az ítélőtábla kötelezze az alperest másodfokú perköltségének megfizetésére; ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségre vonatkozó rendelkezése ellen csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, melyben annak megváltoztatásával az alperest elsősorban a csatolt megbízási szerződés szerint, másodlagosan a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja szerint 1.325.174 forint + áfa ügyvédi munkadíj megfizetésére kérte kötelezni.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének az ügyvédi munkadíj mérséklése körében nem tett eleget, hiszen a 37.505.813 forint pertárgyértéket döntésénél egyáltalán nem vette figyelembe, az ügyvédi munkadíjat még az IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontjában írt számítási módnál is alacsonyabb mértékben állapította meg.

A perbeli készpénzfelvételre több nappal a felszámolás kezdő időpontját [Cstv. 27. § (1) és 28. § (1) bekezdés] követően került sor. Az alperes fellebbezésének 19. pontjában el is ismeri azt a kötelezettségét, hogy ettől az időponttól kezdődően csak

a felszámolótól fogadhat el rendelkezést. Mivel jogszabály írja elő a hitelintézet számára, hogy a felszámolás kezdő időpontját követően csak a felszámolótól fogadhat el megbízást, e kötelezettség megszegése „önmagában jogellenes magatartás, így a felróhatóság vizsgálata szükségtelen és értelmezhetetlen”. Ugyanezen ok miatt a károsult közrehatása sem vizsgálendő, bár ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy felperes a kár bekövetkezésében semmilyen módon nem hatott közre. Tény, hogy a többi bankszámláját sem szüntette meg, azonban az adott per eldöntése szempontjából ennek semmilyen jelentősége nincs, mint ahogy annak sem, hogy a készpénzt felvevő, az alperessel egyetemlegesen kárt okozó személyek a felszámolás kezdő időpontját megelőzően egyébként pénzfelvételre jogosultak voltak. Annak van jogi relevanciája, hogy a felszámolás kezdő időpontját követően csak a felszámoló volt jogosult a felperes bankszámlája feletti rendelkezésre. Erre tekintettel alperesnek a Ptk. 302. § b) pontra és a Ptk. 303. § (3) bekezdésére való hivatkozása értelmezhetetlen és téves: jogosulti késedelem akkor állna fenn, ha a felperes azt kifogásolná, hogy az alperes a felszámoló rendelkezését nem teljesítette arra való hivatkozással, hogy nem jelentette be az aláíró személyében történt adatváltozást.

Úgy vélte, az elsőfokú bíróság ítélete a bírói gyakorlattal összhangban van, hiszen ítéletében felhívta a Legfelsőbb Bíróság BH. 2007. évi 20. számú, továbbá az EBH2003. 961. számú eseti döntését is.

Az alperes a csatlakozó fellebbezésre tett észrevételében arra hivatkozott, hogy nem kizárólag a pertárgy értéke játszik szerepet az ügyvédi munkadíj megállapításánál, a bíróság további releváns tényezőket is köteles figyelembe venni [például: a ténylegesen végzett ügyvédi munka mértéke, a tárgyalásokon az ügyvédi jelenlét, az ügy bonyolultsága, stb. (BH1996. 321.)]. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perköltség tárgyában az irányadó jogszabályoknak megfelelő döntést hozott.

Sem a fellebbezés, sem a csatlakozó fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, s a jogszabályoknak megfelelő az abból levont jogi következtetése is.

A Fővárosi Ítéltábla - a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés tartalmára figyelemmel - az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását az alábbiakkal egészíti ki, illetve pontosítja.

A felperes elleni felszámolási eljárást megindító kérelem bírósághoz történt benyújtásának időpontjára (2009. március 12.) tekintettel, az adott ügyben a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) rendelkezéseit kellett alkalmazni.

Az irányadó Cstv. 27. §-ának (1) bekezdése értelmében, a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napja. A Cstv. 28. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha az adós felszámolását elrendelő végzés

jogerőre emelkedett, a bíróság a jogerőre emelkedést követően haladéktalanul, külön jogszabályban meghatározott módon elrendeli e végzésnek a Céglőzlőnyben való közzétételét. A Céglőzlőnyben történő közzétételre a Céglőzlőny honlapján napi feltöltéssel kerül sor. A Cstv. 34. §-ának (2) bekezdése értelmében a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet.

A Fővárosi Ítéltőábla az elsőfokú bíróság végzésének indoklásából az EBH2003. 961. számú eseti döntésre, illetve a felszámolás kezdő időpontjának objektív jellegére vonatkozó hivatkozást az alábbiak szerint pontosítja.

Az elvi határozat nem a Cstv. adott ügyben alkalmazandó szabályain alapult, hanem a 2006. július 1-jét megelőző jogszabályi állapotra vonatkozik, amikor is a felszámolás kezdő időpontja nem esett egybe a felszámolás elrendelésének közzétételével, hanem azt megelőző időpont - a felszámolás elrendelésére vonatkozó végzés jogerőre emelkedésének napja - minősült a felszámolás kezdő időpontjának [a Cstv. 27. § (1) bekezdésének a 2006. évi VI. törvény 10. § (1) bekezdésével nem módosított állapota]. Az elvi határozat jogi indoklása pontosan ki is fejt, hogy a felszámolás kezdő időpontjának objektív jellege azt jelenti, hogy a kezdő időponthoz fűződő joghatások a törvény erejénél fogva, az adós felszámolását elrendelő végzés jogerőre emelkedéséről való tényleges tudomásszerzéstől, illetve a tudomásszerzés elvi kizártságától függetlenül is beáll.

Az irányadó Cstv. 27. §-ának (1) bekezdésének módosításával azonban - amely szerint a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napjával esik egybe - a jogi helyzet megváltozott, ugyanis a felszámolás elrendeléséről szóló jogerős végzés közzétételével az érintettek számára megnyílik az adós felszámolásának elrendeléséről való tudomásszerzés elvi lehetősége. A kezdő időpont objektív jellege immár azt jelenti, hogy a Céglőzlőnyben való közzététellel az érintettek (szubjektív, elvileg azonban nem kizárt) tudomásszerzéstől függetlenül beállnak a Cstv. által a felszámolás kezdő időpontjához, illetve a közzétételhez fűzött joghatások. Az új szabályok szerint a felszámolás objektív kezdő időpontja megegyezik a jogerős döntés érdemének elvi megismerhetőségével (közzététel). A 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § (12) bekezdése a hitelintézet számára - ezzel biztosítva a hivatalos lapban való közzététel megismerhetőségét - a közzétételt követő naptól állapítja meg azt a kötelezettséget, hogy a bankszámlára vonatkozó rendelkezést csak a felszámolótól fogadhat el. Ebből következik, hogy a hivatalos lapban való közzététel nem tudására vagy nem ismeretére alappal az alperes nem hivatkozhat, illetve az erre való hivatkozás a felelősség alóli mentesülésre nem alkalmas.

A Legfelsőbb Bíróság a Bírósági Határozatok 2007. évfolyamában 20. sorszám alatt közzétett eseti döntésében (Gfv.IX.30.064/2006/6.) arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hitelintézet szerződésszegést követ el, ha olyan személytől fogad el megbízást, akinek rendelkezési joga a törvény értelmében megszűnt. A szabálytalan átutalással okozott kárért a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai szerint felel. E döntés alapjául sem az adott ügyben alkalmazandó Cstv. rendelkezései szolgáltak, ugyanis a felszámolás kezdő időpontja a döntés alapjául

szolgáltató esetben sem a felszámolás elrendeléséről szóló jogerős végzés közzétételének napjával, hanem a végzés jogerőre emelkedésének napjával esett egybe. Ez azonban a szerződésszegéssel okozott kárra vonatkozó elvi tételek jelentőségén nem változtat.

Az adott ügyben irányadó, a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 4. §-ának (5) bekezdése értelmében a hitelintézet a tőle elvárható gondossággal köteles biztosítani, hogy a rendelkezési jogosultságot csak a számlatulajdonos és az általa feljogosított gyakorolhassa. A (6) bekezdés értelmében a rendelkezési jog gyakorlása során a hitelintézet a tőle elvárható gondossággal köteles ellenőrizni, hogy a megbízáson feltüntetett aláírás (ideértve az elektronikus kódot is) megegyezik-e a rendelkezésre jogosult hitelintézetnél bejelentett aláírásával (elektronikus kódjával). A hitelintézet az aláírások bejelentésének, nyilvántartásának és vizsgálatának belső eljárási rendjét köteles szabályozni [4. § (7) bekezdés]. A Korm. rendelet 7. § (12) bekezdése értelmében a felszámolás alatt álló számlatulajdonos bankszámlája, ügyfélszámlája feletti rendelkezés a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételét követő naptól csak a felszámolótól fogadható el.

Ebből a jogszabályi rendelkezésből következik, hogy a felszámolás elrendelésére vonatkozó jogerős végzés közzétételének napjától az alperes a törvény erejénél fogva csak a felszámolótól fogadhatott volna a bankszámlára vonatkozó rendelkezést. Mivel a jogszabály rendelkezése egyértelműen a jogerős végzés közzétételét követő naptól rendelkezik, e körben annak a ténynek, hogy az alperes ténylegesen mikor szerzett tudomást a felperes felszámolásának elrendeléséről, illetve, hogy a felszámoló mikor jelentette be a rendelkezésre jogosult felszámolóbiztos nevét, nincs jelentősége, hiszen a Cégléleletben való közzététellel a tudomásszerzés elvi lehetősége megnyílt. A felszámolóbiztos mint a rendelkezési jog gyakorlására jogosult személy bejelentésének egyébként sincs köze ahhoz, hogy a rendelet 7. § (12) bekezdéséből következően az egyéb személyek rendelkezési joga a közzétételt követő nappal megszűnik. Mivel a 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § (12) bekezdésében említett közzététel a Cstv. 28. §-ában szabályozott közzétételt jelenti, a Ctv. (2006. évi V. törvény) egyéb rendelkezésein alapuló közzétételre hivatkozás nem alapos.

A Cégléleletben megjelenő hirdetések figyelemmel kísérésének elmulasztása a kár bekövetkezésére vezető releváns magatartás (a pénzt felvevő személyek eljárásával együtt), amelyért az alperes felelősséggel tartozik, az ebből fakadó kártérítési felelősség alól magát kimenteni nem tudta. Ezen indokok alapján, a Fővárosi Ítéletábra az alperes fellebbezése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására nem látott okot.

A fellebbezéssel összefüggésben az ítéletábra arra mutat rá, hogy a polgári jogban minden olyan esetben közös károkozásról van szó, amikor az eredmény létrehozásában - esetleg egymásról nem is tudva - többen hatottak közre, vagyis ha

szerves kapcsolat van több személy károsodásra vezető magatartása között, és a közös károkozás elvileg előrelátható volt. „A közös károkozás tényállásának lényege a Ptk.-ban merőben objektív. Egyszerűen arról van szó, hogy a károsító eredmény előidézésében többen hatottak közre, ...tekintet nélkül arra, hogy közben mit gondoltak, hogy tudtak-e egymásról vagy sem" (Benedek Károly-Világhy Miklós: A Polgári Törvénykönyv a gyakorlatban Bp. 1965. 348.). Közös károkozásról van szó akkor is, ha a károkozás jogi okból elválaszthatatlan. [Ptk. Kommentár, KJK Bp. 1981.]

Az adott esetben tehát az alperes és a felperes részéről eljáró, a felszámolás kezdő időpontját megelőzően rendelkezési joggal bíró személyek eljárása közös károkozásnak minősül, {hiszen a kár nem következett volna be sem akkor, ha a felszámolás kezdő időpontja előtt rendelkezési joggal bíró személyek nem tesznek a bankszámlára vonatkozó rendelkezést, sem akkor, ha az alperes e személyek rendelkezési jogának jogszabályból fakadó megszűnéséről, és saját kötelezettségének [227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § (12) bekezdés] beálltáról tudomást szerez}, függetlenül attól, hogy eljárásuk (adott ügyben jelentőséggel nem bíró) szándékegysége nem bizonyított. E körben az alperes szándékegységre vonatkozó érvelése nem helytálló, s alaptalan az időelőttiségre vonatkozó hivatkozása is, hiszen közös károkozás esetén valamennyi károkozóval szembeni kártérítési követelés a kár bekövetkezésének időpontjában válik esedékessé [Ptk. 344. § (1), 360. § (1) bekezdés].

Alaptalan az alperes Cstv. 48. §-ára hivatkozása, mivel az adós alperessel és az általa említett személyekkel szembeni kártérítési követelése egyidőben vált esedékessé, s az egyetemlegesség miatt a felperes jogosult bármelyik károkozó ellen fordulni. E tekintetben annak nincs jelentősége, hogy az alperessel szemben szerződésszegéssel, az említett személyekkel szemben pedig más jogalapon érvényesíthető a kártérítés, mivel végső soron mindkét esetben a Ptk. 339. §-a szabályai alkalmazandók.

A felperes csatlakozó fellebbezését az ítéletábra alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság helyesen mérsékelte a felperes megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíját.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló, 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a fél pernyertessége esetére igényelheti, hogy részére a bíróság az ügyvéd munkadíjának címén kötelezze a pervesztes felet a fél és a képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött megbízási díj; b) pontja alapján, a fél által képviselője részére költségtérítésként megfizetett indokolt készkiadások megfizetésére. A rendelet 2. §-ának (2) bekezdése szerint a fél és a képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződés alapján megállapított ügyvédi munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a pertárgy értékével vagy a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A rendelet 3. §-ában írt rendelkezések alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a fél és az

ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél kifejezetten ezt kéri.

Az ügyvédi munkadíj összegének megállapítása során a bíróságnak - kérelemre, de a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján hivatalból is - leginkább az alábbi tényezőkre kell figyelemmel lennie: a per tárgyának értékére, a jogvita bonyolultságára, a képviseleti munka szakmai nehézségére, az előkészítő munka és a beadványok, illetve a tárgyalások számára, mennyiségére, terjedelmére, valamint időigényére, az ügyvédi munkának a célszerű pervitelben, az ügy lényegre törő és ésszerű időn belül történő elbírálásában való közrehatására, a hasonló ügyekben kialakult, általában elfogadott ügyvédi munkadíj mértékére.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság tehát, amikor mindezek figyelembevételével határozta meg az elsőfokú eljárásban pernyertes felperesnek járó perköltséget, annak megváltoztatására a Fővárosi Ítéltábla sem látott indokot.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

A pernyertesség és a pervesztesség arányának figyelembevételével a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes ügyvédi munkadíjából eredő másodfokú eljárási költségének megfizetésére. A felperesi képviselő fenti szempontok szerint mérsékelt munkadíja az általános forgalmi adót tartalmazza [32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdés].

Az eredménytelen csatlakozó fellebbezést előterjesztő felperest a Fővárosi Ítéltábla az Itv. 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2), 15. § (1) bekezdése alapján kötelezte a feljegyzett csatlakozó fellebbezési eljárási illeték állam javára való megfizetésére.

Budapest, 2011. július 8.

Pálné dr. Mikola Júlia s.k.  
a tanács elnöke

dr. Vuleta Csaba s.k.  
előadó bíró

. Farkas Mária s.k.  
bíró

A kiadmány hitelül:  
(Varga Beatrix)